శ్రీ నందివాడ భీమారావు

ముందే మా తరం

ఆశ్చర్యపడే లక్షణమే ఉండాలి గాని – ఉంటే ఈ అపారమైన, అనంతమైన సృష్టిలో అడుగడుగునా క్షణక్షణం 'అః' అనిపించే విషయాలూ, వ్యక్తులూ, తత్వాలూ కోకొల్లలు నిప్పులు జిమ్ముకుంటూ నింగికి నేనెగిరిపోతే నిబిడాశ్చర్యమేమరి. నెత్తురు చిమ్ముకుంటూ నేలకు నేరాలిపోతే నిజంగా నిర్దాక్షిణ్యమే ఎదురైతే మహాశ్చర్యం. బస్సుల వాళ్లు రిక్షాలవాళ్లని చావకొడితే, కావలసిందే వాళ్లకి అన్న మధ్యతరగతి రియాక్షను ఆశ్చర్యం కలిగించకపోతే అంతకంటె లోతైన దెబ్బే తగిలుండాలి అంతరాంతరాల్లో. భగవంతుడుండి, ఈ సృష్టిలో ఇన్ని మన కళ్లకి అస్తవ్యస్తంగా, అవకతవకగా, అన్యాయంగా ఉండే వాస్తవాలుండడం, అంతుపట్టని ఆశ్చర్యం. కాని ఇవన్నీ ఉండి భగవంతుడనే ఒక ఆయువుపట్టైనా లేకపోతే మరీ విడ్డూరం. సృష్టి రహస్యాలన్నిటినీ వెదికి వెదికి పట్టుకుని, దాంట్లో ఉన్న ఆశ్చర్యాత్మకాల్నీ, ఆశ్చర్యార్థకాల్నీ తెగేసి కోసి ఎనలైజ్ చేసి, "ఇదింతేనయ్యా, ఏం విడ్డూరంలేదూ" అనగలిగిన భౌతికశాస్త్రం కూడా చాలామటుకు 'ఎలా' అన్న ప్రశ్ననే ఎదుర్కొంటుందికాని, 'ఎందుకు' అన్న ప్రశ్నని సవాలు చెయ్యదు. 'విశ్వందర్పణదృశ్య మాననగరీ దృశ్యాం నిజాంతర్గతాం'. కాని నిజంగా మన కళ్లతో చూసేదీ. చెవులతో వినేదీ అంతా మాయై, ఈ పెంజీకటి కవ్వలి వెలుగే సత్యమైతే, అంతకంటే గుండెలు బాదుకోవాల్సిన విషయమేముంది.

'ఒరే, నేనివాళ చెబుతున్నాను విను. నువ్వు ఒంటరిగాడివై పోతావు' అనేవాడు తాతయ్య. నవ్వేవాణ్ణి. చాదస్తమనుకునేవాణ్ణి. జలియన్‌వాలాబాగ్ రోజులు. పిండు యవ్వనం రోజులు రక్తం ఉడుకెత్తే కాలం. చుట్టూ పదిమందిని వేసుకుని పరాయి ప్రభుత్వం పైశాచికతని బాహాటంగా తిడుతూ, ఎంత పెద్దవాళ్లైనా, వాళ్లలోని స్వార్థాన్నీ, కుత్సితత్వాన్నీ, కొంచెం తనాన్నీ వేలెత్తి చూపెట్టి హేళనచేస్తూ తిరిగే రోజులవి. రాబోయేకాలం మాది. మేమంతా ఒకళ్లై పంట ప్రజలందరికీ లేకుండా ఎగరేసుకుపోయే తుంటర్ల నందర్నీ ఒంటర్లనిచేసి, 'దేశం మనది, మనందరిదీ' అనే ఒక సర్వమానవ సౌభ్రాతృత్వాన్ని నెలకొల్పుతాం. వెనకచూపు కబుర్లు చెప్పే నీలాంటి వాళ్లే ఒంటరి వాళ్లౌతారు తాతయ్యా. "పెద్దమాటలురా. నేనుండన్రా అప్పటికి". 'ఎక్కడున్నా ఆ స్వర్ణయుగం చూసి సత్తిగాడు నిజమే చెప్పాడు అనుకుందూగాని'. 'కాదురా నేననేది నేచెప్పినట్టు నువ్వు ఒంటరిగాడివై ఎందుకిలా అయింది అనుకునేప్పుడు నేనుండన్రా''.

'మాంగల్యం తంతునా మమజీవన హేతునా...'' సత్తిగాడి పెళ్లి. వీడు నాపేరెట్టుకున్నాడు. నాబోటిగాడనే అనుకునేవాణ్ణి.

"ఆంగీరస బార్హస్పత్య...... భారద్వాజస గోత్రోద్భవస్య, సత్యనారాయణ శర్మణః పౌత్రేః." అవును. వీడు నాపౌత్రుడే...నారక్తం పంచుకుపుట్టిన వాడి రక్తం పంచుకుపుట్టినవాడే నాలో 1922 నాటికి లక్ష్మి నా ఇంటిగడపదాటి లోపలికొచ్చిన నాటికి లావాలా మరుగుతున్న ఆ రక్తమే ఈ 1978 నాటికి వీడిలోను ప్రవహిస్తోంది. తరం తరం నిరంతరం. నా ఒంట్లో ఏదో జ్వరం. బాజాలు భజంత్రీలు. మంగళవాయిద్యాలు. అందరూ చల్లగా ఉండాలి. పెళ్లివారిల్లు కలకల. ఎటుచూసినా కిలకిల. నా ఒంట్లో జ్వరం. నా కంట్లో పొర.

"సత్యం బాబాయ్. కొంచెం విశ్రాంతి తీసుకో. పరధ్యానంగా ఉన్నట్టున్నావు. ఒంట్లో బాగులేదా. కాఫీ తాగావా'' పరధ్యానమే, ఇది ఇవాళ్టి జబ్బామరి "ఒరులేయవి యొనరించిన నరవర యప్రియంబు తనకగు, తానొరులకు నవిసేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథములకెల్లన్''. చాలదు తాతయ్యా ఇంకోడికి హాని చెయ్యకపోవడమే పరమధర్మమైతే మన ధర్మం ఎత్తు చాలా తక్కువన్నమాట. నీ అవసరం, మరోడి అవసరం నా అవసరాల కంటె ముఖ్యం. నా కండలు కరిగించేది నావాళ్ల కోసం. నాకోసమే కాదు. ఎంతమందికి వీలైతే అంతమందికి అండలు కల్పించేందుకు. ఏవాడు జీవింప ననేకులు జీవింతురు. అట్టివాని మనుగడయే సఫలము. "ఒరే నీదారి సుగమం కాదని వేరే చెప్పక్కర్లేదనుకో. చాలా కష్టపడి ఈ దారిని వెళ్లినా నువ్వు సాధించేదేమీ ఉండదు. ఒంటరితనం తప్పించి.'' తాతయ్యది కతిలాంటి దృష్టి. ఎన్ని రకాల జీవితాల్ని ఎన్ని రంగుల్లో చూశాడో. నలభై ఏళ్లు దాటిన వాళ్లంతా నానాగడ్డి కరిచి ఏదో ఇంత వెనకేసుకుందాం అన్న ధ్యేయం ఒక్కటే పరమాదర్శమైపోయినవాళ్లే, అని కూడా అనుకునేవాణ్ణి.

తాతయ్య – ఆ చీకటి హరికేన్ లాంతర్లు, పొడుగాటి కొబ్బరిచెట్లు, కొబ్బరాకుల, కొబ్బరాకుల సందులో వెన్నెల్లు, మందువాలోగిళ్ల, అహింసా సిద్ధాంతాల, అంటరానితనాల, సాంఘిక దురాచారాల, దురాచార నిర్మూలన నోద్యమాల, తెల్లోడి మాయల, నల్లోడినరకాల, చాదస్తపు దూరస్తపురోజుల్లోంచి దాదాపు అర్ధ శతాబ్ది ముందుకి తొంగిచూడకలిగేడనే అనుకోవాలా. వీరబ్రహ్మం గారు కొన్ని శతాబ్దాల తరువాత జరిగే విషయాలు చెప్పారట. మనదేశంలో యోగులకి భూత భవిష్యద్వర్తమానాలు తెలిసేవిట. అయితే తాతయ్య సామాన్య మానవుడేనని నా నమ్మకం. ఆయనలో అసాధారణ శక్తులేం లేవు. జీవితంలో ఆశ్చర్యపడాల్సిన సందర్భాలు చాలా చూసి, ఎవళ్లే విధంగా ప్రేరేపణ చెంది ఎలా ప్రవర్తిస్తారో

ఏ దారిన వెడితే ఏ పుంత తగులుతుందో క్షుణ్ణంగా పరిశీలించి అవగాహన చేసుకున్న జిజ్ఞాసువు మాత్రమే. జీవితాన్ని అర్థం చేసుకున్న వాళ్లు దాంతో తగువుపెట్టుకోరు. అలా చేసుకోలేని వాళ్లే 'జగమేమాయా' దేవదాసులు. నామాటేమిటి.

'సత్యంబాబోయ్. ధర్మం ఆమ్మోయ్'. 1922 నాటి సిల్వర్ నైట్రేట్. బలహీనమైంది ముద్ర. ఫొటోలకి ఆల్బము లుంటాయని తెలియదు జీవితాన్ని కూడా ఫ్రేములోనే బిగించేవాళ్లం. చలం కలం విశృంఖలం. శాఖాంతరం. మతాంతరం కాదు ఇంకా నయం. అయ్యోరాత కట్నం కూడానా. వీడు వాళ్లని పోషించకుండా ఉంటే చాలు. ఇంటో తల్లీ తండ్రి నీ తలెత్తుకోకుండా చేసి, ఊళ్లోవాళ్ల కన్నీళ్లన్నీ వీడే తుడుస్తాడు. లక్ష్మి నా సర్వస్వం. నేను లక్ష్మికి సర్వస్వం. అంతే అయితే కావల్సిందేముంది. 'నీ బతుకు నువ్వు బతగడం చేతగాదురా అబ్బాయ్'. సదాచారం పేరుతో, సంప్రదాయం పోరుతో నిజానికి దురాచారాల్ని రాజ్యమేలనిస్తున్నాం. ఏదన్నా అంటే భయం. అటు తెల్లోళ్లేనాయన వ్యవస్థని ముక్కలు చేస్తారు. ఇటు ఇంటిదొంగలు భల్లూకప్పట్టేనా పట్టేస్తారు. ఈ లోగానే సంఘాన్ని చావుదెబ్బ కొట్టైనాసరే మేలుకొనేట్టు చెయ్యాలి.

చేముట్టు సరసానిక్కర చరణాలాడని రామప్పంతుళ్లంటే మంట. హేళన, కర్రలు విరక్కొట్టాం. గన్నుల కెదురెళ్లాం. గాంధీజీకీ జై అన్నాం. కాంగ్రెసు పార్టీ సై అన్నాం. కటకటాల కటకట రుచ్చూశాం. దేవతాపులుసు తాగాం. ఇంకా ఏమేమిటో. నువ్వు ఒంటరిగాడివై పోతావురా అబ్బాయ్. "పదిమందితో చావు పెళ్లితో సమానం అనుకుని ఎప్పుడూ రంగస్థలం మధ్యలో ఉండే నేను ఒంటర్నేమిటి తాతయ్యా వెర్రిబ్రాహ్మడా". – 'వీర గంధము తెచ్చినారము, వీరులెవ్వరో తెల్పుడే'. మా ఆస్తులు దధీచి ఆస్తులు. సత్యాగ్రహ వజ్రాయుధం పన్నులు కట్టలేదు. ప్రభుత్వం పళ్లూడగొట్టింది. వృత్తులు మానుకున్నాం. ప్రవృత్తులు మారలేయా. 'బతకడం చేతగాదురా అబ్బాయ్'. మాకొద్దీ తెల్లదొర తనము. మరే దొరతనం కావాల్రా. కిందవాడు ఆహుతి అవడానికి పై వాడి రంగుతో సంబంధమేముంది.

చాలాకాలం బతికితే ఎవరేనా ఒంటరివాళ్లవుతారేమో. అలా అయితే తాతయ్య చెప్పినదాంటో ప్రత్యేకతేముంది. ఇందులో ఏదేనా కారణం ఉంటే నా మనసు, మెదడు పన్నేసేతీరులోనే ఉండాలి. కొద్దో గొప్పో 'నా' అనే భావం లేనివాడు ఎంత నిస్వార్థజీవి అని ప్రజలు మెచ్చుకున్నా హితులు స్నేహితులు అయినవాళ్లు కూడా ఒక గడి అవతలే ఉంటారు. వీడి నిస్వార్థత వాళ్ల స్వార్థానికి అడ్డం వస్తుంది.

ఆశ్చర్యమే. ఒకళ్ల స్వార్థం ఇంకోళ్ల స్వార్థానికి అస్తమానూ అడ్డమే వస్తుందనుకోనక్కర్లేదేమో. కొంతవరకేనా సంఘం స్వార్థం ప్రాతిపదికమీద నడుస్తుంది. నీ స్వార్థానికి నా సహకారముంటే నా స్వార్థానికి నీ సహకారముంటుంది. బొత్తిగా నిస్వార్థజీవి ఇంకోళ్ల స్వార్థానిక్కూడా ఉపయోగపడలేదు. అందుకే వాడైన వేడైన కాలంలో అందరూ మనవాళ్లే అయినా అనగా అనగా ఎవరికివారే. నువ్వు నా మేనల్లుడి కుద్యోగమిప్పించు. నేన్నీకు లైసెన్సు తొందరగా వచ్చేట్టు చేస్తాను. నువ్వు మడిగట్టుక్కూర్చో. నాకు వేరే పనుంది వెళ్లొస్తా. అయ్యా ఇదండి కిటుకు.

కట్నం దురాచారం. అనేక కుటుంబాలు ఈ దురాచారం వల్ల నాశనమౌతున్నాయి. యువకులు ముందుకువచ్చి తమకు నచ్చిన యువతుల్ని దమ్మిడీ కట్నం లేకుండా పెళ్లిళ్లు చేసుకోవాలి. తలి దండ్రుల్ని ఒప్పించాలి. అవసరమైతే ఎదిరించాలి. రాజకీయాలు చల్లబడి చప్పబడిన రోజుల్లో ఇదీ మా వేదిక. 'మాంగల్యం తంతునా మమజీవనహేతునా' – ఏమాట కామాటే చెప్పుకోవాలి. రాఘవుడిలో నాకున్న వేడి తిరుగుబాటు లేకపోయినా సంఘ సంస్కరణే సంప్రదాయమైపోయిన కుటుంబంలోవాడు కనక ఆదర్శాలూ, ఆశయాలూ, అంటూ ఆపసోపాలు పడేవాడు. తరం తరం నిరంతరం. ఆదర్శాలు ఇంకోతరం నిలదొక్కుకున్నాయి. చుట్టూరా ఆవరించిఉన్న చీకటిని ఊరికే తిట్టుకుంటూ కూర్చోకండి. ఒక చిన్నదీపాన్ని, ఎంత చిన్నదైనాసరే, వెలిగించడానికి ప్రయత్నించండి. ఈ దీపంలో విద్యుత్తు ప్రవేశపెట్టాలనుకున్నాం. అప్పుడు. స్వతంత్రం ఒచ్చేకే. ఇరవై ఏళ్ల క్రితం కదూ. ఆయన పాపం కాశేశ్వర్రావు గారు. 'పంతులుగారూ చట్టం చేస్తే కట్నాలు మానేస్తార్టండీ. చాటుమాటున తీసుకుంటారుకాని'. చట్టమంటూ ఉంటే, కొన్నాళ్లు చాటుమాటున సాగినా అదే మాసిపోతుంది కాలగతిలో. శారదాయాక్టువచ్చిన ఇన్నాళ్లతర్వాతగదా చిన్నపిల్లల పెళ్లిళ్లు, ఏ నూటికో కోటికో తప్పించి, ఆగిపోయాయి. అలాగే ఇదీను. చట్టం శక్తి బహుకాల ఫలితాల్ని బట్టి నెమ్మదిగా బేరీజువేసుకుందాం. ముందు చట్టం రానివ్వండి అప్పటికి రాఘవుడుది గవర్నమెంటు ఉద్యోగమేగా. లా డిపార్టుమెంటు. ఈ చట్టం రాయడంలో వాడికీ చిన్న పాలుంది. అదీ మా కుటుంబానికి గొప్ప.

'రక్తం మండే యువకుల్లారా రారండి.
వయస్సు మళ్లిన, ఎముకలు కుళ్లిన
సోమరులారా చావండి.'

నలభై ఏళ్లు దాటిన ప్రతి మనిషీ ఒక స్కాండ్రల్. ప్రపంచాన్ని ఉన్ని ఉక్కు ఉచ్చుల్లో ఉన్న విధంగా బిగించి, తమ కొచ్చేలాభాలకి అడ్డు అదుపులేకుండా అన్ని హంగులూ అమర్చుకుని ముక్కు మూసుక్కూర్చున్నట్టు నటించే ముచ్చులు. వీళ్లు ముసలి వాసనవేస్తారు. ఎముకలుకుళ్లాయిగా. ఏ సంఘసంస్కరణా, ఏ ప్రతిఘటనా, ఏ విప్లవవాదం వాళ్లకి కిట్టవు. తిరోగామి మనస్తత్వం వాళ్లది. తెగించి ముందుకు దుమికే యువకులకు కదల్చరాని అడ్డుగోడలు వీళ్లు. పెకలించరాని ముళ్లకంచెలు. వయసొచ్చిన కొద్దీ మనిషి కుంచించుకుపోతాడు. తన మీదా, తన వాటి మీదా ఆ కట్టుకునే గుణంపెరిగిపోతుంది. మరి యువకులో ఆదర్శాలకీ, ఆశయాలకీ ప్రతీకలు. నవ్యకావ్యాల నవలా రాజీల

నాయకులు. తాము నమ్మిన సిద్ధాంతాల కోసం ప్రాణాల్ని, తమను నమ్మిన కన్యల కోసం కన్నవాళ్లనూ వదలగల ధీరోదాత్తులు.

జవానీకీ రేల్ ఇ్లీ జాయేరే. పడుచుదనం రైలుబండి పోతున్నది. వయసు వాళ్లకిందులో చోటున్నది. ఈ చోటు అందరికీ అక్కర్లేదా అబ్బాయి. ముసలాళ్లకి ముందుకెళ్లాలని ఉండదా. లేదండి. వాళ్లది గడుసుదనం రైలుబండి. ఆ బగాలగేజీ ఎక్కిస్తూ మెల్లిగా వెడతారు. మాది సూపర్ ఫాస్ట్ ఎక్స్‌ప్రెస్. ఎక్కడికిట. ఎక్కడికైతేనేం. ఉరకడం ముఖ్యం. అందరూ ఎక్కారా అని చూసుకునేందుకు సమయం, అవసరం కూడా లేవు.

సత్యం మావయ్య మనవడు అ రికా వెడతాట్టగా పెళ్లవగానే. ఆ కండిషను మీదనే చేసుకున్నాట్ట. కండిషనేముందయ్యా. అటాయన కోటికి పడగెత్తాడు. Only Daughter. అమెరికా ఏముంది, చంద్రమండలానికైనా పంపిస్తాడు అసలా ఆస్తంతా వీళ్లదేగా. ఆయన హరీ మంటే అబ్బో వీళ్ళు సత్యం మావయ్య, రాఘవులు బావ కబుర్లు చెబుతారుకాని వీళ్లకీ డబ్బుమీద మొగ్గే. లేదురా. సత్యం మావయ్య ఎన్ని అవకాశాలు ఒదిలేసుకోలేదు. కావాలనుకుంటే ఈ పాటికి పదవో, పదిలక్షలో అతనివి కాకపోయేవా. ఇలా ఒంటరిగా ముతఖ్ఖద్దరులో శూన్యంలోకి చూస్తూ తనలో తను గొణుక్కుంటూ కూర్చునే ఖర్మేం. వినగలడారేయ్.

మా తాతయ్య కిష్టంలేదేరా ఈ పెళ్లి. ఇంత వైభవంగా పెళ్లి జరుగుతుంటే ఆయన పరధ్యాన్నంగా కూచున్నారేం. ఆయనా. సరే. ఆయన మాట చెల్లితే ఏ హరిజన స్త్రీనో కట్టుకుని దరిద్రం పాలించమంటాడు. ఆయన, గాంధిగారూ, స్వదేశీ అంటూ తిరిగి తగలేసిన ఆస్తి ఉంటే ఇప్పుడిలా మావగారి డబ్బుమీద మోజెందుకోయి.

హవుస్ ఆఫ్ బాంబూ–నంబర్ ఫిఫ్టీఫోర్

కదుల్తున్న శరీరాలకి మత్తు. హుషారు. లోపలికదలికబంద్. ఆలోచన అసలే అవసరంలేదు. ఈ లక్షణం ఈ తరహా సంగీతానికేనా. అసలు సంగీతమే ఈ త్రోవా ఏమిటి. అ పాట మధురం అంటే ఏమిటి. మన ప్రమేయంలేకుండా మనకి ఆ శబ్ద తరంగాలు తగుల్తూనే మధురం అనిపించి మైమరపిస్తాయా. అన్యదాలోచనా మృతం. అంటే సాహిత్యంలోనేగాని సంగీతంలో ఆలోచనకి చోటే లేదుగా. మరి సంగీత జ్ఞానము వినా సన్మార్గం లేదంటాడేమిటి త్యాగ జస్వామి. అసలు సంగీతం, జ్ఞానం రెండు కలుస్తాయా.

నంబర్ ఫిఫ్టీఫోర్ ది. హవుస్ ఆఫ్ బాంబూ

జ్ఞానంతో ప్రమేయం లేని సంగీతం, ఉట్టినే Euploria ఆనందా భాస కలిగించే సంగీతం ఒకటే, త్యాగరాజు చెప్పిన జగదానందకారకమైన సంగీతం వేరొకటేనా.

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక

/ స్థాపితం : 1908 /

గాంధీనగరం, విజయవాడ–3

ఇంట్లో అందరికీ ఆనందాన్ని ఇచ్చే శీర్షికలు! కథలు!! బొమ్మలు!!!

★ సాహిత్య విలువలున్న సీరియల్ కథలు

★ వైవిధ్యం వున్న కథానికలు

★ అన్ని తరాలవారినీ అలరించే "ప్రశ్నావళి" "ధర్మపథం" కార్టూన్‌లు మొదలైన వాటితో ఏవారానికి ఆ వారమే కొత్తదనాన్ని పుణికిపుచ్చుకుని మీకు అందుతుంది!

విడి ప్రతి వెల 75 పైసలు

సంవత్సర చందా (పోస్టుద్వారా)

రు. 41-60 పై.

ఆరు మాసాలకు రు. 20-80 పై

మీ స్థానిక ఏజంటుద్వారా తెప్పించుకుంటే ప్రతీవారం తెల్లారేసరికల్లా మీముందు వుంటుంది

రచనలు పంపే చిరునామా!

ఎడిటర్, ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక
గాంధీనగరం, విజయవాడ 3.

ఇతర వివరాలకు:

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక
గాంధీనగరం, విజయవాడ 3.

'సీతమ్మ పెళ్లి కూతురాయెనే,
మన రాముడు పెళ్లి కొడుకాయెనే'

మామగారు జనక మహారాజే. కాని సత్యం రఘువంశ సింహాసనానికి వారసుడైన కళ్యాణ రాముడుకాడే. శబరి వర్ణించిన రాముళ్లాంటి నిరుపేదల వంశంవాడే. మరి ఆయనేం చూశారు వీడిలో. పోనీ ఆయన గారాల కూతురేంచూసింది. రూపం, చదువూ. డబ్బున్నవాళ్లకి ఇవి దొరకడం లెక్కలోమాటకాదే. ఏవిటబ్బా కిటుకు. ప్రేమేనా.

వీడి మాటేమిటీ. తాతయ్యకి నేనెలా కొరుకుడుపడలేదో, నాకు వీడూ అంతే. చిన్నప్పట్నించి వీడి తీరే వేరు. అన్నిట్నీ ప్రశ్నించడమే. దేవుడున్నాడా తాతయ్యా. మంచివాళ్లని రక్షించి చెడ్డవాళ్లని నరకంలో వేస్తాడా. నువ్వూ నాన్నా చాలా పాపాలు చేశారా. తాతయ్య మనం ఏదేనా కావలిస్తే ఇంకోళ్లని తన్ని తెచ్చుకోవచ్చా....? ఎందుకు తెచ్చుకోకూడదు. ఇంకోళ్లు మన్ని తంతే ఏం చెయ్యాలి. అహింసంటే ఏమిటి నాన్నా.

తాతయ్యా నువ్వు చెప్పింది ఒప్పుకోడానికి సిద్ధంగాలేను. ఎందుకంటావా మీరంతా అన్యాయాన్ని ఎదుర్కున్న హింసనే ఎండ్స్ ఎండ్ మీన్స్ అంటూ తర్కిస్తున్నారుగాని అసలు ఏ అన్యాయపు సంఘం ఎంతో హింసని కడుపులో దాచుకుని, ఒక్క ప్రాణుల్ని అణువణువునా కోసికోసి వెర్రి బ్రాహ్మణ్ణి తినేసి మీసాలు నాక్కుంటూన్న చిన్నయ సూరిగారి పులిలా కూర్చుందో దాన్ని గురించి మాట్లాడరేం. అది హింస కాదంటారా ఏమిటి కొంపదీసి.

అనుకునేవాణ్ణి. ఏమో వీడు చెప్పే దాంట్లో మాలాంటి అహింసావాదులికి కొరుకుడుబడని తర్కం ఉన్నట్టుంది. ఆ మధ్యన గోరాగారు ఉన్నట్టుండి అతివాదుల్లోకి వెళ్లక తప్పేట్టు లేదండీ అన్నారు. బహుశా ఆయనకీ అనిపించిందేమో మనల్ని చాదస్తుల కింద కట్టేసి అసలుకి భంగం లేకుండా చూసుకునే శక్తులే మన అహింసావాదాన్ని, సంఘ న్యాయాన్ని ప్రశ్నించే చిన్నవాళ్ల మీద ప్రయోగిస్తున్నారని. కాని నిజంగా హింసే దారైతే ఎంతధారుణం. మహాత్ముడి కృషియావత్తూ వృధాయేనా. ఆయన హింసకు తావివ్వకుండానే మొత్తం ఉద్యమం నడిపేడే. అవతలి శత్రువు దుర్నిరాక్ష్యమైన ఆంగ్ల సింహాసనమైనా లెక్క చెయ్యలేదు. అంతకంటె బలవత్తరమైందా ఈనాటి ఇంటి శత్రువు. 'క్రియాసిద్ధి స్సత్వే భవతి మహాతాం నోపకరణే'. మహాత్ముడంతటి శక్తిమంతుడు, ఆయుధం చేతబట్టని జగన్నాటక సూత్రధారి, రాట్నచక్రధారి రావాలి.

ఔనూ, మరి వీడేమిటి. చిన్నప్పుడు అంత ఉద్రిక్తంగా మాట్లాడేవాడు. శుద్ధ గాంధేయుల వంశంలో పుట్టి వీడు కటిక్కమ్యూనిస్టు అయిపోతాడా ఏమిటి ఖర్మ అనుకునేవాళ్లం కూడా రాఘవుడూ నేనూ. దగ్గిరుండి చిన్నప్పుడే 'ఎక్స్‌పెరిమెంట్స్ విత్ ట్రూత్' చదివించా. ఆ రోజుల ముచ్చట్లు చెపుతుంటే శ్రద్ధగా వినేవాడే. ఎక్కడ ఎందుకు పెడదారి పట్టాడా అనుకునేవాణ్ణి.

కాని ఇదేమిటి మరీ దారుణం. హింసని ఒదిలేసాడులే అని ఊపిరి పీల్చుకుందామనుకున్నా ఏకంగా ఎదటిపక్షంలో కలిసిపోతున్నాడేమిటీ. ఆ వయస్సులో ప్రాపంచిక సుఖాలమీద, స్టాటస్ మీద, డబ్బు ఇవ్వగలిగిన పవరుమీదా యావ సహజమేనా ఏమిటి. స్వార్థం లేకుండా బతుకు లేదన్న మాటేనా. మా తరంలో లేరా ఇలాంటి వాళ్లు. లేకేం.ఎటొచ్చీ ఇంత నిర్మొహమాటం బాహాటం లేదేమో. స్వార్థానికి ఆ రోజుల్లో డ్యూటీ, ప్రభుత్వంమీద విశ్వాసం, క్రమగతమైన మార్పు లాంటి ట్రెడిషనల్ వాల్యూస్‌ని తొడిగేవారు. ఇప్పుడు కవిత్వానికి లాగే స్వార్థానిక్కూడా దిగంబరత్వం సహజమైపోయిందేమో.

అన్ని సంప్రదాయాలూ చెప్పే మాటేమో 'పరుల కొరకు జీవించే ప్రతి మనిషీ పరాత్పరుడు'. కాని Ayn Rand మతమే ఎక్కడచూసినా 'తనకొరకే తపనపడే తత్పురుషుడె సత్పురుషుడు' అన్న భావం ఇవాళ్టి జీవితానికి సరిపోతుంది.

ప్రయివేట్ వ్యూస్ బికేమ్ పబ్లిక్ బెనిఫిట్స్. ఎవడిమటుకు వాడు స్వార్థం చూసుకుని లాభాలు పెరగడానికేనా ఉత్పత్తిని పెంచితే ఆ వ్యాపకంలో ఎథికల్ వాల్యూస్‌కి, నీతి నిజాయితీలకి ఏమాత్రం ప్రమేయం లేకపోయినా దేశం మొత్తంమీద ఉత్పత్తి పెరుగుతుంది. ఉత్పత్తి పెరిగితే జనాభాలో ఒక్కొక్కడికీ కోసిచ్చే కేకుముక్క ఇంకాస్త పెద్దదౌతుంది. వ్యక్తిగత స్వార్థం అనుకోకుండా ఆశించకుండానే సామూహికలాభం కలిగిస్తుంది. ప్రయివేట్ వ్యూస్ బికేమ్ పబ్లిక్ బెనిఫిట్స్. ఉత్పత్తి పెరగడానికి డబ్బుపెట్టినవాడు దానిమీద ఆదాయం పెరగడానికీ, పెరిగిన ఆదాయం అనుభవిస్తూనూ ఎన్ని ప్రయివేట్ వ్యూస్‌కి తావిస్తేనేం! ఏవిటీ అవకతవక తర్కం. నిజంగా ప్రతి ఒక్కడికీ అందులో కడ బంతివాడికి ఇదివరకటి కంటే పెద్ద ముక్క దొరుకుతుందా. దొరుకుతోందా. లేకపోతే ఇది ఒట్టి గ్రాస్ నేషనల్ ప్రొడక్ట్ భజనదారుల కుహనా వాదమా. అయ్యా పోనీ నిజంగానే కాస్త పెద్ద ముక్క ప్రతివాడికీ దొరుకుతోందనుకుందాం. కాని ఇంత అవకతవక అస్తవ్యస్తపు సాంఘిక సూత్రం ఆధారంగా కాస్తో కూస్తో స్థిరత్వం, నిలకడా కలిగి, కొంతవరకేనా అందరికీ ఆనందమయం అయిన సంఘం నిర్మించుకోవచ్చనిపించడం లేదే మరి

ఇది తర్కంలో లోటా. మనుషుల్లోనా.

'ఫెయిర్ ఈస్ ఫవుల్ ఎండ్ ఫవుల్ ఈస్ ఫెయిర్' అంటాడు లార్డ్ కీన్స్ లాంటి మేధావి. ప్రస్తుతం ప్రపంచానికి నైతిక సూత్రాల అవసరం లేదు. ఫవుల్ ఈస్ ఫెయిర్. అందినకాడికి దొరికించుకో. అనుభవించు. నువ్వూ నీ వాళ్లూ. ఫెయి ఈస్ ఫవుల్. నువ్వొంటరిగాడివైపోతావురా అబ్బాయ్. తాతయ్య లార్డ్ కీన్స్ చదవలేదు. ఇంగ్లీషే రాదు. అయినా కీన్స్ కంటే ముందే ఇచ్చాడు నాకు వార్నింగు. ఫవుల్ ఈస్ ఫెయిర్. 'చక్కని రాజమార్గ ముండగ సందులు దూరనేల ఓ మనసా'. పిచ్చి త్యాగరాజా నీకేం తెలుసయ్యా. నువ్వేం భోగరాజువా ఏమిటి మాపట్నాభి గారు చమత్కరించినట్టు. సందుల్లోనేనయ్యా బేరాలు దొరికేది.

అందులో నల్ల చీకటి బేరాలు. అందులోఉన్న మజా రాజమార్గంలో ఎక్కణ్ణించొస్తుందయ్యా. చిక్కని పాలు మీగడ చిక్కుతాయను కుంటున్నావు పాపం. రాజమార్గంలో దొరికేవి మీగడ తీసేసిన నీళ్ళపాలే చేయను గంగా సాగరం కాదు. హోయను నవాసారం, సారాయం నసాళం.

'బాబాయ్–ఆ వారగా మడతమంచం వేస్తాను, నడుం వాల్చ రాదూ'. నడుం వాల్చక చేసేదేముంది. అరవై ఏళ్ల క్రితం నా బందో అని అన్నివిషయాలూ నాకే కావాలని నడుంకట్టి రంగంలో దూకాం. ఇప్పుడు నడుం పడిపోయింది. వాల్చక!

తాతయ్యా పడుకున్నావా. ప్రసూనా నేనూ దణ్ణంపెడదామని వచ్చాం. ఆశీర్వదించు. 'దీర్ఘసుమంగళీభవ'. సుఖంగా నూరేళ్ళు బతకండి నాయనా. ఏం తాతయ్యా కళ్లల్లో నీళ్లు కనబడుతున్నాయి. ప్రసూనా లోపలికెళ్ళు. నేను తాతయ్యతో మాట్లాడాలి.

నేను దేవతల పక్షం వదల్లేదు తాతయ్యా. కచుడు, మృత సంజీవని కథ చెప్పేవాడివి కదూ నా చిన్నప్పుడు.

....

....

....

నేను ఒంటరిని కాదు తాతయ్యా.

ఆనంద కందము

శ్రీ బులుసు వేంకటేశ్వరులు

శ్రేయము లొసంగి విజయసంసిద్ధిం గూర్చి
లాభము సుఖంబు సమకూర్చి క్షోభం బాపి
నీతి నియమంబు సద్ధర్మనిచయ మొసంగు
సుందర కవిత్వ మానందకంద మెందు.

పరమ పావన నిరుపమ భారతీయ
సంస్కృతికిం బ్రతిబింబమై సత్యధర్మ
నిస్తుల జ్ఞాన సంపద నిలుపంగలుగు
సుందర కవిత్వ మానందకంద మెందు.

శబ్ద పరిపుష్టి భావసౌష్ఠవము వ్యంగ్య
వైభవము రీతి సంపద ధ్వని విశేష
మ సము సుమపేశల సుశయ్య నతిశయించు
సుందర కవిత్వ మానందకంద మెందు

సౌరు మీఱెడు రాయంచ చందమునను
మందగమనంబున నమందమాధురియును
పదముల మయూర నృత్యంబు పరిఢవిల్లు
సుందర కవిత్వ మానందకంద మెందు.

పచ్చ కప్పూర పలుకుల వాసనలును
సన్నజాజుల గుమగుమల్ చంపకసుమ
పరిమళంబులు కలువలపస యొసంగు
సుందర కవిత్వ మానంద కంద మెందు.

మంద మలయ మారుతమందు మలయు చలువ
కచ్చు పీతంత్రుల జనించు కమలాస్య
మమర మందారమందలి యమృతము గల
సుందర కవిత్వ మానంద కంద మెందు.

అలంతియలంతిగ నాజూకు లన్ని వెలయు
శుభకరంబు అలంకార శోభ లెసంగ
నానుడులు సామెతల్ కడు నలువెసంగు
సుందర కవిత్వ మానందకంద మెందు.

నవనవంబుగ వికసించు ప్రవిమలములు
పద్మ దళములు శబ్దముల్ భావసూత్ర
సంగథిత రత్న మాలికా చందమందు
సుందర కవిత్వ మానందకంద మెందు.

దివ్య సుందరి శారదాదేవి పూజ
విహిత నిష్కామ భక్తిం గావించుటకయి
ఆత్మ సంతృప్తియే ఫలమై చెలంగు
సుందర కవిత్వ మానందకంద మెందు.